

Nuorten alkoholikäytön tutkimus Suomessa 2000-luvulla

TOMI LINTONEN

Nuorten suojeleminen alkoholin käytöltä ja siihen liittyviltä haitoilta näyttää pysyvän yhteiskuntapolitiikan julkilausuttuna tavoitteena myös vuonna 2011 alkaneella hallituskaudella. Tiedeyhteisön osa tässä tehtävässä on tiedon ja ymmärryksen tuottaminen ei pelkästään tieteen itsensä vaan myös päätöksenteon ja terveyttä edistävän toiminnan perustaksi. Paneuduin itse perusteellisemmin aihepiiriin tutkimuskirjallisuuden kymmenisen vuotta sitten ja päätin nyt päivittää tietoni tuoreen suomalaisen tutkimuksen osalta. Kuten aiemminkin, omaksuin lääketieteellisen tutkimusyhteisön määrittelyn käsitteelle nuori/*adolescent*. Käsitteellä viitataan ikäryhmään kolmestatoista kahdeksantoistavuotiaisiin.

Tutkimusjulkaisujen haku aiheesta ”nuoret ja alkoholi”

Tiedonhakuni kohdistuivat vuosien 2000 ja 2010 välillä ilmestyneisiin julkaisuihin, ja pyrin rajautumaan julkaisuihin, joissa käsiteltiin 13–18-vuotiaiden alkoholinkäyttöä ja siihen läheisesti liittyviä kysymyksiä. Aloitin etsimällä Web of Science -tietokannasta hakulauseella ”(adolescen* or youth* or child*) and alcohol*” viitteitä otsikoista, tiivistelmistä ja kirjoittajien antamista avainsanoista. Web of Science on yksi kattavimmista tieteellisistä viitetietokannoista ja se sisältää tiedot yli kymmenestä tuhannesta tieteellisestä julkaisusta eri tieteenaloilta mukaan lukien lääketiede, terveystieteet, sosiaalitieteet ja humanistiset tieteet. Valitsin hakutuloksista ne, joissa jollain kirjoittajalla oli yhteystietona suomalainen osoite; näin pääsin tutkimaan 307:ää julkaisun tiivistelmää. Tiivistelmien lukemisen perusteella suuri osa julkaisuista osoittautui si-

sällöltään aihealueeseen kuulumattomiksi; hakusanat olivat esiintyneet tiivistelmissä eri yhteyksissä. Lähemmän tarkastelun kohteiksi valikoitui 63 julkaisua. Täydensin luetteloa hakemalla julkaisuja Pubmed-tietokannasta, jossa hakua helpotti Medical Subject Headings (MeSH) -asiasanasto; valitsin käsitteeksi ”alcohol drinking” ja rajasin haun ”adolescent”-luokkaan, joka viittaa 13–18-vuotiaisiin. Pubmed-haku tuotti paljolti samat tulokset kuin Web of Science; aiemmin listalta löytymättömiä julkaisuja tuli tässä vaiheessa mukaan kaksi. Hakuni jatkui suomalaisesta Medic-tietokannasta samoilla MeSH-hakusanoilla kuin Pubmedistä – tuloksena yksitoista suomalaista väitöskirjaa. Viimeistelin kirjallisuushakuni poimimalla suomalaisesta ARTO-tietokannasta aihepiiriin liittyvät julkaisut, lähinnä suomalaisissa tiedelehdissä ilmestyneet tutkimusartikkelit. Seuraavaksi hankin julkaisut itselleni luettavaksi, tosin osasta onnistuin saamaan käsiini vain tiivistelmän. Tässä vaiheessa poistin listalta kahden artikkelin kaksoiskappaleet; ne oli julkaistu samansisältöisinä eri kielillä Yhteiskuntapolitiikka-lehdessä ja Nordisk alcohol- & narkotikatidskriftissä. Jatkoisin analyysiäni tekemällä hyvin lyhyet yhteenvedot julkaisuissa käytetyistä aineistoista ja menetelmistä, ja kirjasin tutkimusten alkoholia koskevat päätulokset.

Vuosina 2000–2010 hakukriteerini täyttäviä suomalaisia tutkimusjulkaisuja oli ilmestynyt 89 kappaletta. Ykköskirjoittajia oli 55; eniten olivat julkaisseet Lintonen, Dick, Lavikainen ja Rose. Useampia aihepiiriin artikkeleita olivat julkaisseet pääasiassa jatko-opiskelijat osana omaa väitöskirjahankettaan, poikkeuksena Rose, Lintonen ja Pirskanen, jotka olivat julkaisseet useita töitä väitöksensä jälkeen. Kansainvälinen yhteistyö ei näytä ainakaan vielä saaneen sijaa nuorten

alkoholitutkimuksessa. Ainoa merkittävä poikkeus tästä oli Kaprion tutkimusryhmä, jossa yhdysvaltalaiset tutkijat olivat julkaisseet analyysensä suomalaisesta kaksosaineistosta. Suomalaisten osallistuminen muissa maissa kerättyjen aineistojen analyysiin näytti rajoittuvan Venäjän Karjalassa toteutetun yhteistutkimushankkeen analyysiin sekä työhön, jossa tutkittiin ostokokein alaikäisten mahdollisuuksia hankkia alkoholijuomia Suomessa ja Norjassa.

Yksitoista väitöskirjaa

Alkoholiin keskittyneitä väitöskirjoja julkaistiin kuusi: Lintonen (2001), Winter (2004), Pitkänen (2006), Pirskanen (2007), Niemelä (2008) ja Winqvist (2008). Näistä Pirskasen työ julkaistiin monografiana, muut artikkeliväitöskirjoina. Lisäksi viiden väitöskirjan osatoissa sekä yhteenvedossa oli raportoitu merkittävästi alkoholiin kohdistuvasta tutkimuksesta: Riala (2004), Penninkilampi-Kerola (2006), Kempainen (2007), Fröjd (2008) ja Koskelainen (2008). Pirskasen tutkimusta lukuun ottamatta kaikki väitöskirjatutkimukset pohjautuivat määrällisiin kyselyaineistoihin, joista osaan oli yhdistetty muita aineistoja. Kirjat olivat syntyneet pääosin vakiintuneissa tutkimusryhmissä Oulussa, Jyväskylässä, Tampereella ja Helsingissä.

Lintosen (2001) väitöskirjan mukaan suomalaisnuorten juominen väheni vuosina 1977–1985, jonka jälkeen se lisääntyi viimeiseen seurantavuoteen 1999; yksi selittäjä muutokselle oli käyttövarojen lisääntyminen. Nuorten raittutta selittivät maantieteellinen alue, perhe ja uskonnollisuus; kahden jälkimmäisen tekijän vaikutus vaihteli alueittain (Winter 2004). Pitkäsen (2006) tutkimuksen mukaan keski-ikä alkoholiongelmien ovat paremmin ennustettavissa nuoruusikää koskevilla havainnoilla kuin juominen nuorena aikuisena. Pirskasen (2007) työssä kehitettiin ja testattiin päihdekyselylomaketta koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon käyttöön. Runsas juominen 18-vuotiaana näyttää olevan osa lapsuusiässä alkanutta ongelmajatkumoa; juomisongelmista ja psykiatrisista häiriöistä huolimatta hoitoon hakeudutaan harvoin (Niemelä 2008). Winqvistin (2008) mukaan akuuttien traumaperäisten aivovammojen kohdalla pitäisi selvittää nuoren oman ja hänen vanhempiansa alkoholinkäytön merkitys tapaturman taustalta.

Rialan (2004) väitöskirjan alkoholia koskevien osatulosten mukaan runsas alkoholinkäyttö 14-vuotiaana ennusti päihdeongelmia aikuisena. Perimän osuus alkoholinkäytössä näyttää määräytyvän ympäristötekijöiden, mm. läheisten ihmissuhteiden kautta (Penninkilampi-Kerola 2006). Kempaisen (2007) väitöstutkimuksen mukaan nuori valikoituu usein juomatapojen suhteen itsensä kaltaiseen seuraan. Fröjd (2008) totesi, että vanhemmat ovat tärkeä osa nuoren elämää vielä 18-vuotiaana ja perheen toimintatavat, mm. valvonta, vaikuttavat nuoren juomatapaan. Koskelaisen (2008) kehittelemä SDQ-Fin-kyselylomake osoittautui käyttökelpoiseksi välineeksi nuorten tunne-elämän ja käyttäytymisen ongelmien, mm. alkoholinkäytön, seulontaan.

78 tieteellistä artikkelia

Tieteellisiä artikkeleita aineistooni seuloutui 78 kappaletta. Laajimman osajoukon julkaisuisista muodostivat suomalaisesta kaksosaineistosta julkaistut lähes kaksikymmentä tieteellistä artikkelia. Niistä useissa oli analysoitu perinnöllisyyden merkitystä alkoholinkäyttöön liittyvissä kysymyksissä, mutta aineistoa käytettiin myös ”tavallisena” etenevänä pitkittäistutkimusaineistona. Kaikkiaan pitkittäistutkimus osoittautui suomalaisen nuorten alkoholitutkimuksen selkeäksi vahvuudeksi; kaksosaineiston kymmenen pitkittäisanalyysin lisäksi kymmenessä muussa artikkelissa oli pitkittäisasetelma. Toinen vallitseva piirre suomalaisessa nuorten alkoholitutkimuksessa on vahva tukeutuminen kyselytutkimusaineistoihin. Suomessa onkin toteutettu poikkeuksellisen useita kansallisesti kattavia nuorten kyselytutkimussarjoja Nuorten terveystapatutkimuksesta *European School Survey on Alcohol and Other Drugs* -hankkeeseen. On ilahduttavaa, että näitä aineistoja on käytetty varsin laajamittaisesti tieteellisen työn pohjana. Useita kyselyaineistoja on myös yhdistetty kansallisiin rekisteritietoihin, mikä on mahdollistanut kansainvälisesti ainutlaatuisia analyysjä. Kirjallisuusluetteloon sisältyy myös joitain puhtaita rekisteritutkimuksia, mm. nuorten myrkytyspotilaiden hoitajakoista. Ainakin yhdessä tutkimuksessa käytettiin em. aineistotyyppien lisäksi tietoja laboratoriokeista.

Juomatavan selittäminen ja ennustaminen elämänselityksen aikana

Suomalaista kaksosaineistoa tutkimuksissaan hyödyntäneet tutkijat ovat todenneet useissa Dickin sekä Rosen ykköskirjoittamissa artikkeleissa ympäristötekijöiden selittävän suurimman osan nuoruusiän juomatapojen vaihtelusta; nuoruusiässä ystävien juomatavat näyttävät olevan keskeinen ympäristötekijä. Saman ryhmän Paganin ykköskirjoittamassa artikkelissa todetaan ympäristötekijöiden keskeinen rooli alkoholinkäytön aloitusvaiheessa ja toisaalta geneettisten tekijöiden merkitys aikuisiän alkoholiongelmissa. Tutkijaryhmä on julkaissut samasta tematiikasta myös Mustanskin, Sihvolan ja Vikenin ykköskirjoittamissa artikkeleissa. Björkqvist & al. sekä Kemppainen & al. totesivat ystävien alkoholinkäytöllä olevan vanhempien alkoholinkäyttöä suurempi merkitys teini-iän juomatapojen muodostumiselle. Erikssonin & al. tutkimus osoitti korkeiden testosteronitasojen yhteyden runsaampaan alkoholinkäyttöön ja alkoholiriippuvuuteen. Latendresse ja kumppanit osoittivat vanhempien juomatavan ja vanhemmuuden toteuttamistapojen ennustavan nuoren juomatapaa. Fröjd & al. näyttivät, että perhe-elämän kuormittavien tapahtumien (mm. avioero, työttömyys, talousongelmat) aiheuttama kasautuva stressi lisäsi humalajuomisen riskiä erityisesti työllä. Seljamon & al. tutkimus vahvistaa tietoa, jonka mukaan lapsuuden perheoloilla ja vanhempien juomisella on keskeinen merkitys juomatapojen kehittymiselle teini-iässä. Samdalin ja kumppaneiden artikkeli osoittaa kouluympäristöllä olevan merkitystä juomatapojen muodostumisessa. Poikolaisen ja kumppaneiden kirjallisuuskatsauksessa todettiin alaikäisten juomisen riskiä lisääviksi tekijöiksi nuorten yksilölliset ominaisuudet (mm. impulsiivisuus, heikkolajaisuus), vanhempien kasvatustapa sekä kulttuuriset tekijät ja alkoholijuomien saatavuus. Kouvon ja Lintonen näyttivät nuorten osa-aikatyössä käymisen yhdistyvän kohonneeseen haitallisen alkoholinkäytön riskiin.

Kumpulainen & al. havaitsivat 12-vuotiaiden huonon itsetunnon ja masentuneisuuden ennustavan runsasta juomista kolme vuotta myöhemmin. Niemelä & al. totesivat, että myöhästeini-iän ongelmajuomista voitiin ennustaa jo kahdeksanvuotiaana tekemällä havaintoja ongelmakäyttäytymisestä ja tunne-elämän ongelmista. Pitkä-

sen & al. tutkimukset tukevat kuvaa siitä, että jo varhain voidaan havaita ennusmerkkejä kohonneesta riskistä haitallisiin juomatapoihin ja alkoholiongelmiin aikuisiässä. Samoin Huurre ja kumppanit tunnistivat useita teini-iässä havaittavia psyykkisiä ja muita tekijöitä, jotka ennustivat alkoholin haitallista käyttöä aikuisuudessa. Poikolaisen & al. sekä Rialan ja kumppaneiden tutkimukset osoittivat teini-iän juomatavan ennustavan hyvin alkoholinkäyttöä varhaisessa aikuisuudessa. Paavolan ja kumppaneiden seuranta-tutkimus osoitti alkoholinkäytön yleistyvän kolmestatoista ikävuodesta aina 28 vuoteen asti.

Nuoret päihdepotilaat

Ilomäen & al. tutkimilla nuorilla psykiatrisen laitoshoidon potilailla oli usein sekä käyttäytymistä päihdehäiriö, ja tämä lisäsi heidän itsetuhoikäyttäytymisensä riskiä; tuloksia tukevat Lehto-Salon ja kumppaneiden sekä Luukkosen & al. havainnot. Aalto-Setälä ja kumppanit sekä Torikka & al. toivat esiin päihdeongelmien ja muiden mielenterveyden häiriöiden sidoksen ja tarpeen tunnistaa sekä hoitaa ongelmien muodostamaa kokonaisuutta. Meririnne & al. havaitsivat runsaan alkoholinkäytön heikentävän nuorten potilaiden masennuksen hoidon ennustetta. Kivistön & al. hoitokistereihin pohjautunut tutkimus osoitti alkoholilla olevan keskeinen osa nuorten myrkytystapauksissa; havaintoa tukevat Lamminpään, Puuskarin & al. sekä Liisan-antin ja kumppaneiden tutkimukset. Mattilan ja kumppaneiden tutkimuksissa ilmeni alkoholin merkittävä osuus nuorten väkivaltilanteissa sekä onnettomuuksissa. Winqvistin & al. työssä varhaisteini-iän juomatapa ennusti 21 vuoden seurannassa traumaperäisen aivovamman riskiä.

Juomisen kontrolli

Kannaksen ja kumppanien tutkimus kumosi käsityksen siitä, että urheiluseuraliikunta suojaisi nuorta päihdeiden käytöltä. Korander ja Vanhala totesivat väkivallan uhan vähentyneen Tampereen keskustassa mutta lisääntyneen lähiöissä poliisin toteuttaman nuorten päihdeiden nollatoleranssikokeilun vaikutuksesta; nuorten juomisen yleisydessä ei havaittu muutoksia. Kuva kyseisestä kokeilusta täydentyy Törrösen mediatut-

kimuksella, joka osoitti poliisin alun perin ajaman vastuullistavan strategian hävinneen hankkeen toteutuksen aikana kansalaisten ajamalle kontrollin koventamislinjalle. Liljan ja kumppaneiden kirjallisuuskatsaukset eivät antaneet kovin rohkaisevaa kuvaa nuorten juomisen vähentämiseksi kehitettyjen päihdeohjelmien vaikuttavuudesta. Rimpelän & al. tutkimus osoitti, että vuoden 2004 alkoholiveron alennuksen jälkeenkin alaikäisten raittius yleistyi ja juominen väheni, mutta 18-vuotiaiden poikien toistuva humalajuominen yleistyi. Rossow ja kumppanit osoittivat ostokokein, että alaikäiset onnistuivat helposti ostamaan alkoholijuomia lain vastaisesti; alkoholimonopoliliikkeistä ostaminen oli vaikeampaa. Simosen ja Tigerstedtin tutkimuksessa ilmeni, että nuoret aikuiset välittävät alkoholia mieluummin ystävilleen ja läheisilleen kuin puolituille tai tuntemattomille.

Juominen, kulttuuri ja yhteiskunta

Niemelän & al. tutkimuksessa todettiin 18-vuotiaiden pitävän ajoittaista humalajuomista ikäistensä käyttäytymisnormina; siitä pidättäytymisen tai toisaalta usein toistuva humalajuominen viittasivat mahdollisiin psyykkisiin ongelmiin. Jaatisen tutkimuksessa nuoret näyttivät siirtävän usein vastuun juomisestaan muille ja pitävän alkoholinkäyttöä tärkeänä osana nuoruutta. Palmqvistin & al. tutkimuksissa todettiin lisäksi, että hauskanpito ja hyvän fiiliksen saaminen olivat hyvin yleisiä juomisen syinä ja että humalataila oli yleinen juomisen tarkoitus. Tigerstedtin & al. tutkimuksessa todettiin kotimaisten kieliryhmien juomatapojen olevan melko samanlaisia. Winterin ja kumppaneiden tutkimus osoitti, että kaupungeissa uskonnollisuus oli vain heikosti yhteydessä juomatapoihin, mutta maaseudulla uskonnollisten äitien lapset olivat muita useammin raittiita. Felson & al. näyttivät, että alkoholinkäyttö ennustaa vain osaa nuorisorikollisuuden muodoista; näitä ovat väkivalta, tuhotyöt, autovarkaudet ja graffitit. Lavikaisen & al. tutkimukset nuorten alkoholihaitoista osoittavat, että ne liittyvät humalajuomiseen – eivät niinkään vähäisten alkoholimäärien juomiseen. Lintosen & al. työt osoittivat erityisesti varhaisen oluen juomisen olevan merkki taipumuksesta vahingolliseen päihteiden käyttöön ja liittyvän ikätovereita päihdemyönteisempiin asenteisiin; lisäk-

si nuorilla on hyvin yleisesti liioiteltu kuva ikäistensä juomisesta.

Kirjallisuushaun ja yhteenvedon rajoitukset

On selvää, että kokoon saamani kirjallisuusluettelo on puutteellinen. Artikkelien ja tiivistelmien lukemiseen perustunut aineiston seulontaprosessi oli altis henkilökohtaisille valinnoille: oli vaikeaa löytää yhtenäistä ja loogista käytäntöä mm. silloin, kun alkoholi oli vain yksi eikä aina kovin keskeinen raportoitava tekijä tutkimuksen kokonaisuudessa. Pääsyynä puutteellisuuteen on kuitenkin lähteiden hakua koskeva rajaukseni: hain julkaisuja kahdesta keskeisestä kansainvälisestä ja kahdesta kansallisesta viitetietokannasta. Kaikki kansainvälisissä tieteellisissä lehdissäkin julkaistut artikkelit eivät suinkaan päädy viitetietokantoihin. Asiaa selvittääkseni vertailin omaa julkaisuluetteloani tämänkertaisen hakuni luetteloon ja havaitsin, että ykköskirjoittajana julkaisemistani kahdeksasta artikkelista haku tavoitti vain viisi. Väitöskirjoista ainakin Kivistön yhteenvedo on jostain syystä jäänyt kirjaamatta Medic-tietokantaan, samoin Palmqvistin väitöskirjaa ei löytynyt Medicistä eikä ARTOsta. Toimitetuissa kirjoissa ilmestyneet kirjan luvut tai monografiakirjat, lukuun ottamatta väitöskirjoja, eivät näytä päätyneen käyttämiini tutkimustietokantoihin.

Tässä kirjoituksessa esittämäni virkkeen mitaiset yhteenvedot artikkeleista tai etenkin väitöskirjakokonaisuuksista eivät tee millään muotoa oikeutta niiden tuottamalle tiedolle. Yhteenvedoni tarkoitus onkin ollut lähinnä kirjata kustakin työstä jotain keskeistä, joka auttaa työssä tutkitun ilmiön ja tiedon lähteille.

Suomen vahvuudet

Suomalaisen nuorten alkoholitutkimuksen selkeitä vahvuuksia ovat laajojen kysely-, seuranta- ja rekisteriaineistojen olemassaolo sekä hyödyntäminen. Suomessa on ollut useita vakiintuneita tutkijaryhmiä hyödyntämässä näitä julkisella rahoituksella kerättyjä tietokantoja. Meneillään on nähdäkseni kuitenkin tutkimuskulttuurin muutos, jossa ryhmien merkitys vähenee ja verkostojen kasvaa. Verkostoituminen edesauttaa tutkijoiden erilaisten taitojen nykyistä laajempaa ja mo-

nipuolisempaa hyödyntämistä ja antaa mahdollisuuden tuottavuuden kasvattamiseen. Tietovarantojen jatko-ohdyntämisen kannalta olisi olennaista, että aineistot saataisiin aiempaa vapaammin koko tutkimusyhteisön käytettäväksi. Valtioneuvoston periaatepäätös 3.3.2011 julkisten aineistojen saatavuudesta edellyttää, että ”Tietoa-aineistojen tulee olla avoimesti saatavilla ja uudelleenkäytettävissä yhtenäisin, selkein ja kaikille tasapuolisin ehdoin”. Sen lisäksi, että Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto tarjoaa tähän erinomaisen mahdollisuuden sekä tukea, velvoite koskee myös julkisesti rahoitettujen tutkimuslaitosten ja korkeakoulujen sisäisiä käyttäntöjä.

Kansainvälistyminen

Tutkimuksen kansainvälisyys toteutuu suomalaisessa nuorten alkoholitutkimuksessa lähinnä sitä kautta, että tutkimustulokset julkaistaan kansainvälisissä tiedelehdissä. Suomessa on kuitenkin merkittävää alan tutkimusosaamista ja mielestäni olisikin hyvin suotavaa, että kansainvälisyys etenisi laajemmin yhteistyön asteelle. Ajattelisin merkittävää synergiaetua syntyvän esimerkiksi eurooppalaisesta yhteistyöstä laajojen monikansallisten kyselyaineistojen, kuten *European School Survey on Alcohol and Other Drugs* ja *Health Behaviour in School-aged Children* tiimoilta kehitettävästä tutkimusyhteistyöstä. Yhteistyö näyttää keskittyneen aineiston keruuseen ja perusraportointiin, mutta varsinainen tieteellinen tuotos näistä hankkeista näyttää ainakin alkoholitutkimuksen näkökulmasta toistaiseksi varsin vähäiseltä.

Tutkimuksen saavutettavuuden lisääminen

Osa tutkimusjulkaisuista jää löytymättä tekemäni kaltaisissa systemaattisissa kirjallisuushauissa. Tutkimustietoa löytyisi toki lisää käymällä läpi mm. edellä mainittuihin tietokantoihin kuuluttomia tieteellisiä julkaisusarjoja, kirjastojen kirjakokoelmia sekä alkoholitutkimusta tuottavien tutkimuslaitosten ja -yhteisöjen julkaisuluettelaita. Tällaisia kattavia hakuja tehdäänkin mm. Cochrane-tietokantaa varten, mutta yksittäisellä alkoholitutkijalla on harvoin aikaa ja energi-

aa tähän sinänsä tärkeään tutkimuskirjallisuuden perusteelliseen läpikäymiseen. Uskoisinkin, että useimpien aineistooni päätyneiden julkaisujen, pois lukien väitöskirjat, kirjallisuuskatsaukset on tehty edellä kuvatulla tavalla tai jopa sitä vähemmän systemaattisella menetelmällä. Parhaat mahdollisuudet tutkimustiedon löytymisen edesauttamiseen on tiedon tuottajilla. Esittäisinkin, että tutkijat uhraisivat nykyistä enemmän aikaa ja vaivaa tuotostensa julkaisemiseen kansainvälisillä tieteen foorumeilla: tiedelehdissä, joissa työn tulokset saavuttavat mahdollisimman laajan tiedeyleisön. Tämän lisäksi kaivataan toki tieteen popularisoimista sekä keskustelua kotimaisilla tieteellisillä julkaisuareenoilla. Suomessa julkaisevien tutkijoiden olisi lisäksi tärkeää huolehtia siitä, että heidän tuotoksensa listataan kotimaisissa julkaisutietokannoissa, vähintäänkin ARTOssa.

Tutkimusalueen haasteet

Edellä esitellyn viimeaikaisen suomalaisen nuorten alkoholinkäyttöä koskevan tutkimuksen soisi kernaasti koituneen ja koituvan tieteellisen tiedon kasvamisen lisäksi myös poliittisen päätöksenteon ja terveyttä edistävän toiminnan perustaksi. Tutkimusalueen tulevaisuuden haasteita olisi mielestäni hyödyllistä etsiä paitsi tieteen omista lähtökohdista myös päätöksenteon ja toiminnan tarpeista. Toki haasteita tältä pohjalta hahmoteltaessa on pidettävä kirkkaana mielessä tieteen tekemisen ajalliset rajoitukset: perspektiivin on oltava vuosien päässä.

Nykytiedon hyödynnettävyyden kysymykset sekä tutkimuksen tulevaisuuden haasteet ovat aiheena Alkoholitutkimussäätiön järjestämässä ”Nuorten alkoholikäytön tutkimus”-seminaarissa Helsingissä 8.12.2011. Tilaisuuden yksityiskohdista tiedotetaan Alkoholitutkimussäätiön Internet-sivuilla www.alkoholitutkimussaatio.fi.

AIHEPIIRIN VÄITÖSKIRJAT

Kirjoituksessa mainituista muista julkaisuista on ladattavissa luettelo Yhteiskuntapolitiikka-lehden verkkosivuilta (www.thl.fi/yp -> Arkisto -> 2011).

Fröjd, Sari: Mental health in middle adolescence: Associations of family factors with diverse maladjustment outcomes. *Acta Universitatis Tamperensis*, 2008:1279

Kempainen, Ulla: Ninth-grade adolescents' health behavior in pitkäranta district (russian karelia) and

in eastern finland : A comparative and predictive cross-cultural study. Kuopion Yliopiston julkaisu- ja E Yhteiskuntatieteet, 2007:146

Koskelainen, Merja: The strengths and difficulties questionnaire among finnish school-aged children and adolescents. Turun Yliopiston Julkaisuja D Medica-Odontologica, 2008:809

Lintonen, Tomi: Drinking patterns among finnish fourteen year-olds from 1977 to 1999. Acta Universitatis Tamperensis, 2001:832

Niemelä, Solja: Predictors and correlates of substance use among young men : The longitudinal "from a boy to a man" birth cohort study. Turun Yliopiston Julkaisuja D Medica-Odontologica, 2008:803

Palmqvist, Riia: Just say no? The influence of personal goals, beliefs, psychosocial adjustment, and parental relationships in drug use by adolescents. Helsingin yliopiston julkaisuja, 2008, ISBN (painettu) 978-952-92-3210-9

Penninkilampi-Kerola, Varpu: Implications of co-twin dependence for twins' social interactions, mental health and alcohol use: A follow-up study of finn-

ish twins from adolescence to early adulthood. Kansanterveystieteen Julkaisuja M, 2006:190

Pirskanen, Marjatta: Nuorten päihteettömyyden edistäminen: Varhaisen puuttumisen malli koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon. Kuopion Yliopiston Julkaisuja E Yhteiskuntatieteet, 2007:140

Pitkänen, Tuuli: Alcohol drinking behavior and its developmental antecedents. Jyväskylä Studies in Education, Psychology and Social Research, 2006:293

Riala, Kaisa: Adolescent predictors of adult social and psychiatric adversities: A prospective follow-up study of the northern finland 1966 birth cohort. Acta Universitatis Ouluensis D, 2004:806

Winqvist, Satu: Alcohol misuse in relation to traumatic brain injury: The northern finland 1966 birth cohort study. Acta Universitatis Ouluensis D, 2008:970

Winter, Torsten: Nuorten raittius ja siihen vaikuttavat tekijät. Kansanterveystieteen Julkaisuja M, 2004:182.

THL julkaisee

Heikki Taimio, Timo Sinervo (toim.)

Ikäihmisten asumispalveluiden järjestäminen

Yksityisen ja kunnallisen tuotannon vertailua sekä kokemuksia kilpailuttamisesta

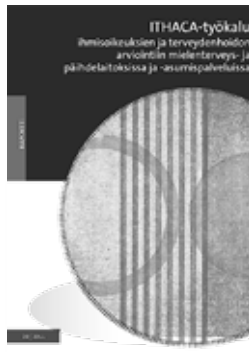
Ikäihmisten asumispalveluiden tuottavuutta pyritään nostamaan, jotta kunnat pystyisivät vastaamaan kasvavaan palvelutarpeeseen tulevaisuudessa. Onko yksityisten palvelun-

tuottajien käyttö vastaus tähän haasteeseen? Miten käy hoidon laadun ja henkilöstön hyvinvoinnin? Toimivatko nykyiset palveluiden kilpailuttamistavat?

Kirjassa pureudutaan ikäihmisten asumispalveluiden kustannusten, laadun ja henkilöstön hyvinvoinnin eroihin yksityisten ja kunnallisten tuottajien välillä. Toisena teemana ovat kuntatilaajien ja yksityisten palveluntuottajien kokemukset kilpailutuksista.

Raportti 9/2011 119 s. 26 €

Ihmisoikeuksien ja terveydenhoidon arviointi mielenterveys- ja päihdelaitoksissa sekä -asumis-

palveluissa

ITHACA-työkalu

Mielenterveys- ja päihdekuntoutujien laitoshoidoissa ja asumispalveluissa haasteena on ihmisoikeuksien kunnioittaminen ja terveydenhoidon toteuttaminen.

ITHACA-työkalu on tarkoitettu mielenter-

veys- ja päihdelaitosten ja -asumispalveluiden arviointiin. Työkalu perustuu YK:n yleissopimukseen vammaisten henkilöiden oikeuksista.

Raportti 20/2011 80 s. 26 €

Julkaisujen tilaukset

www.thl.fi/kirjakauppa

puhelimitse asiakaspalvelusta

puh 020 610 7190 arkisin klo 9–12